SKLEPI

SKLEP KOMISIJE

z dne 29. marca 2010

o izvzetju odkrivanja in izkoriščanja nafte in plina v Angliji, na Škotskem in v Walesu iz uporabe Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev

(notificirano pod dokumentarno številko C(2010) 1920)

(Besedilo v angleškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2010/192/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev [1] in zlasti člena 30(5) in (6) Direktive,

ob upoštevanju prošnje družbe Shell U.K. Limited (v nadaljnjem besedilu: Shell), poslane po elektronski pošti 15. oktobra 2009,

po posvetovanju s Svetovalnim odborom za javna naročila,

ob upoštevanju naslednjega:

I. DEJSTVA

(1) V skladu s členom 27 Direktive 2004/17/ES je bilo naročnikom, katerih dejavnosti so bile odkrivanje ali pridobivanje nafte oziroma plina v Združenem kraljestvu, dovoljeno, da namesto običajnih predpisov uporabljajo nadomestni režim. Ta drugačni režim je določal statistične obveznosti ter obveznost spoštovanja načel nediskriminacije in konkurenčne oddaje javnih naročil na področju dobave, gradbenih del in storitev, zlasti glede informacij o nameravanih javnih naročilih, ki jih naročnik zagotovi gospodarskim subjektom.

(2) Mehanizem iz člena 30, ki se nanaša na odstopanje od določb Direktive 2004/17/ES za določene gospodarske subjekte pod določenimi pogoji, se uporablja tudi za te zmanjšane obveznosti v skladu s členom 27 Direktive.

(3) Shell je 15. oktobra 2009 Komisiji po elektronski pošti poslal prošnjo v skladu s členom 30(5) Direktive 2004/17/ES. V skladu s prvim pododstavkom člena 30(5) je Komisija 21. oktobra 2009 z dopisom o tem obvestila organe Združenega kraljestva, ti pa so nanj odgovorili po elektronski pošti 16. novembra 2009. Komisija je 17. novembra 2009 od Shella po elektronski pošti zahtevala dodatne informacije, ki jih je ta poslal po elektronski pošti 25. novembra 2009.

(4) Prošnja, ki jo je vložil Shell, zadeva odkrivanje ter izkoriščanje nafte in plina v Angliji, na Škotskem in v Walesu. V skladu s predhodnimi odločbami Komisije o združitvah [2] so bile v prošnji navedene tri ločene dejavnosti Shella, in sicer:

(a) odkrivanje nafte in zemeljskega plina;

(b) proizvodnja nafte in

(c) proizvodnja zemeljskega plina.

V skladu z navedenimi odločbami Komisije pomeni „proizvodnja“ za namene tega sklepa tudi „razvoj“, tj. vzpostavitev ustrezne infrastrukture za prihodnjo proizvodnjo (naftne ploščadi, naftovodi, naftni terminali itd.).

[1] UL L 134, 30.4.2004, str. 1.

[2] Glej zlasti Odločbo Komisije 2004/284/ES z dne 29. septembra 1999 o združljivosti koncentracije s skupnim trgom in sporazumom EGP (zadeva št. IV/M.1383 – Exxon/Mobil) (UL L 103, 7.4.2004, str. 1) in odločbe, ki so ji sledile, npr. odločbo Komisije z dne 3. maja 2007 o združljivosti koncentracije s skupnim trgom (zadeva št. IV/M.4545 – Statoil/Hydro) v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 139/2004.

II. **PRAVNI OKVIR**

(5) Člen 30 Direktive 2004/17/ES določa, da naročila, katerih namen je omogočanje opravljanja dejavnosti, za katere se uporablja Direktiva 2004/17/ES, niso predmet navedene direktive, če je v državi članici, v kateri se dejavnost opravlja, dejavnost neposredno izpostavljena konkurenci na trgih, do katerih dostop ni omejen. Neposredna izpostavljenost konkurenci se oceni na podlagi objektivnih meril, pri čemer se upoštevajo posebne značilnosti zadevnega sektorja. Dostop se šteje za neomejenega, če je država članica za odprtje zadevnega sektorja ali njegovega dela izvajala in uporabila ustrezno zakonodajo EU.

(6) Ker Združeno kraljestvo izvaja in uporablja Direktivo 94/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 1994 o pogojih za izdajo in uporabo dovoljenj za iskanje, raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov ([1]), se v skladu s prvim pododstavkom člena 30(3) Direktive 2004/17/ES šteje, da je dostop do trga neomejen. Neposredno izpostavljenost konkurenci na določenem trgu je treba oceniti na podlagi različnih meril, od katerih ni nobeno odločilno samo po sebi.

(7) Za namene ocene, ali so ustrezni gospodarski subjekti izpostavljeni neposredni konkurenci na trgih, ki jih zadeva ta sklep, se upoštevata tržni delež glavnih akterjev in stopnja koncentracije na teh trgih. Ker se razmere po dejavnostih, na katere se nanaša ta sklep, med seboj razlikujejo, se za vsako posamezno dejavnost ali trg pripravi ločena ocena.

(8) Ta sklep ne posega v uporabo predpisov glede konkurence.

III. **OCENA**

(9) Za vse tri dejavnosti, na katere se nanaša navedena prošnja (odkrivanje nafte in zemeljskega plina, proizvodnja nafte in proizvodnja zemeljskega plina), se je v predhodnih odločbah Komisije, navedenih v uvodni izjavi 4, štelo, da predstavljajo ločene proizvodne trge. Zato jih je treba preučiti ločeno.

Odkrivanje nafte in zemeljskega plina

(10) Glede na uveljavljeno prakso Komisije ([2]) se odkrivanje nafte in zemeljskega plina štejeta za en proizvodni trg, ker na začetku odkrivanja ni mogoče ugotoviti, ali se bo našla nafta ali zemeljski plin. Komisija je v svoji dolgoletni praksi tudi potrdila, da ima navedeni trg svetovne geografske razsežnosti.

(11) Tržni deleži gospodarskih subjektov, ki se ukvarjajo z odkrivanjem, se lahko merijo glede na tri spremenljivke: kapitalske naložbe, dokazane rezerve in načrtovano proizvodnjo. Uporaba kapitalskih naložb za merjenje tržnih deležev gospodarskih subjektov na trgu odkrivanja se je izkazala za neprimerno med drugim zaradi velikih razlik med zahtevanimi ravnmi naložb, ki so potrebne na različnih geografskih območjih. Tako so za raziskovanje nafte in plina v Severnem morju potrebne večje naložbe kot npr. na Bližnjem vzhodu.

(12) Ponavadi sta bila za ocenjevanje tržnih deležev gospodarskih subjektov v tem sektorju uporabljena ostala dva parametra, tj. delež dokazanih rezerv in načrtovana proizvodnja ([3]).

(13) Po razpoložljivih podatkih ([4]) je bilo 31. decembra 2008 na svetu 385 milijard standardnih kubičnih metrov ekvivalenta nafte (v nadaljnjem besedilu: Sm^3 (oe)) dokazanih rezerv nafte in plina. Shellov delež teh rezerv je znašal 1,759 milijarde Sm^3 (oe), kar pomeni 0,46-odstotni tržni delež. 1. januarja 2009 so skupne dokazane rezerve nafte in plina v Veliki Britaniji malo presegle 0,88 milijarde Sm^3 (oe) ([5]) oziroma nekoliko več kot 0,22 %. Shellov delež je pri tem še manjši. Po razpoložljivih podatkih obstaja med dokazanimi rezervami nafte in plina ter načrtovano proizvodnjo neposredna povezava. Nobeden od razpoložljivih podatkov ne nakazuje, da bi bil Shellov tržni delež bistveno drugačen, če bi ga izmerili glede na načrtovano proizvodnjo in ne glede na dokazane rezerve. V uvodnih izjavah 14 in 17 so navedeni tržni deleži Shella in njegovih glavnih konkurentov pri proizvodnji nafte oziroma plina. Glede na povezave med dokazanimi rezervami in dejansko proizvodnjo se lahko te številke razume tudi kot pokazatelj stanja konkurence na zadevnem trgu. Trg odkrivanja ni zelo koncentriran. Poleg družb v lasti držav je za trg značilna prisotnost dveh drugih mednarodnih vertikalno povezanih zasebnih akterjev, tako imenovanih „super velikih“ (BP in ExxonMobil), ter nekaj tako imenovanih „velikih“. Ti elementi kažejo na neposredno izpostavljenost konkurenci.

([1]) UL L 164, 30.6.1994, str. 3.

([2]) Glej zlasti navedeno odločbo Exxon/Mobil in pozneje sprejeto Odločbo Komisije z dne 19. novembra 2007 o združljivosti koncentracije s skupnim trgom (zadeva COMP/M.4934 – KazMunaiGaz/Rompetrol) v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 139/2004.

([3]) Glej zlasti prej navedeno odločbo Exxon/Mobil (uvodni izjavi 25 in 27).

([4]) Glej točko 5.2.1 prošnje in tam navedene vire, zlasti priloženi *BP Statistical Review of World Energy* (Statistični pregled BP svetovne energije), junij 2009.

([5]) To ustreza 0,34 bilijona Sm^3 plina, kar je enako 0,34 milijarde Sm^3 (oe), in 3,4 tisoč milijonov sodčkov nafte, kar je enako 0,540 milijarde Sm^3; to skupaj znaša 0,88 milijarde Sm^3.

Proizvodnja nafte

(14) V skladu z ustaljeno prakso Komisije ([1]) je razvoj in proizvodnja (surove) nafte ločen proizvodni trg svetovnih geografskih razsežnosti. Po razpoložljivih podatkih ([2]) je leta 2008 svetovna proizvodnja nafte znašala 81 820 milijonov sodčkov dnevno. Istega leta je Shell proizvedel skupno 1 771 milijonov sodčkov dnevno, kar ustreza 2,16-odstotnemu tržnemu deležu. Za namene te analize je pomembno upoštevati stopnjo koncentracije in zadevni trg v celoti. Glede tega Komisija ugotavlja, da je za trg proizvodnje surove nafte značilna prisotnost velikih družb v lasti držav in dveh drugih mednarodnih vertikalno povezanih zasebnih akterjev (tako imenovanih „super velikih", BP in ExxonMobil, katerih deleža v proizvodnji nafte sta leta 2008 znašala 3,08 % za prvega in 2,32 % za drugega) ter nekaj tako imenovanih „velikih" ([3]). Ti dejavniki kažejo, da je na trgu več akterjev, med katerimi lahko predvidevamo, da obstaja učinkovita konkurenca.

Proizvodnja zemeljskega plina

(15) V eni od predhodnih odločb ([4]) o dobavi plina iz rafinerij končnim uporabnikom je Komisija razlikovala med zemeljskim plinom z nizko kalorično v vrednostjo (LCV) in zemeljskim plinom z visoko kalorično vrednostjo (HCV). Komisija je tudi preučila, ali naj se dobava utekočinjenega zemeljskega plina (UZP) obravnava ločeno od dobave plinovodnega zemeljskega plina ([5]). V eni od poznejših odločb ([6]), ki se med drugim nanaša na razvoj in proizvodnjo zemeljskega plina, pa Komisija ni pojasnila, ali so za namene navedene odločbe obstajali ločeni trg plina z nizko kalorično vrednostjo (LCV), plina z visoko kalorično vrednostjo (HCV) in utekočinjenega zemeljskega plina (UZP), saj „sprejeta opredelitev ne vpliva na končno oceno". Za namene tega sklepa lahko vprašanje ostane nepojasnjeno tudi iz naslednjih razlogov:

— Shell ne proizvaja utekočinjenega zemeljskega plina (UZP),

— Shell U.K. Limited deluje v Veliki Britaniji (na Škotskem, v Angliji in Walesu), kjer na prometnem trgu plina, tako imenovanem National Balancing Point, ni razlike med LCV in HCV. Za nadzor kakovosti plina, ki vstopa v omrežje, je pristojen National Grid plc (državni upravitelj britanskega plinskega omrežja).

(16) V predhodnih odločbah ([7]) je Komisija glede geografskega trga štela, da ta obsega evropski gospodarski prostor (EGP), verjetno pa tudi Rusijo in Alžirijo.

(17) Po razpoložljivih podatkih ([8]) je skupna proizvodnja plina v EU leta 2008 znašala 190,3 milijarde Sm^3, v EGP pa v istem letu 289,5 milijarde Sm^3. Shell je leta 2008 proizvedel 37,60 milijarde Sm^3 ter tako imel 12,99-odstotni tržni delež. Leta 2008 je proizvodnja v Rusiji in Alžiriji dosegla 601,7 oziroma 86,5 milijarde Sm^3. Skupna proizvodnja EGP, Rusije in Alžirije je znašala 976,7 milijarde Sm^3, pri čemer je Shell imel 3,85-odstotni delež. Tudi stopnja koncentracije na trgu proizvodnje zemeljskega plina je nizka, če upoštevamo prisotnost „super velikih" (ExxonMobil in BP s tržnima deležema med [10 in 20] % oziroma [5 in 10] %) in „velikih" (Statoil in Total s tržnima deležema med [10 in 20] % oziroma [5 in 10] %) ter pritisk dveh družb v lasti držav, tj. ruskega Gazproma in alžirskega Sonatracha (s tržnima deležema med [30 in 40] % oziroma [10 in 20] % ([9]). To so dodatni dokazi za neposredno izpostavljenost konkurenci.

IV. **SKLEPNE UGOTOVITVE**

(18) Glede na dejavnike, preučene v uvodnih izjavah 5 do 17, je treba pogoj neposredne izpostavljenosti iz člena 30(1) Direktive 2004/17/ES v Angliji, na Škotskem in v Walesu šteti za izpolnjenega za naslednje storitve:

(a) odkrivanje nafte in zemeljskega plina;

(b) proizvodnja nafte in

(c) proizvodnja zemeljskega plina.

(19) Ker se ocenjuje, da je pogoj neomejenega dostopa na trg izpolnjen, se Direktiva 2004/17/ES, kadar naročniki v Angliji, na Škotskem ali v Walesu oddajajo naročila, katerih namen je omogočiti izvedbo storitev, navedenih v točkah (a) do (c) uvodne izjave 18, ali kadar so na teh geografskih območjih organizirani natečaji za opravljanje te dejavnosti, ne bi smela uporabljati.

(20) Ta sklep temelji na pravnih dejstvih in dejanskem stanju od oktobra do decembra 2009, kakor je razvidno iz podatkov, ki so jih predložili Shell in organi Združenega kraljestva. Sklep se lahko spremeni, če bi bistvene spremembe pravnega ali dejanskega stanja povzročile, da pogoji za uporabo člena 30(1) Direktive 2004/17/ES niso več izpolnjeni –

([1]) Glej zlasti navedeno odločbo Exxon/Mobil in poznejšo navedeno odločbo KazMunaiGaz/Rompetrol.
([2]) Glej str. 8 *BP Statistical Review of World Energy*, junij 2009, ki je priložen prošnji (v nadaljnjem besedilu: *BP Statistics*).
([3]) Njihovi tržni deleži so manjši od tržnih deležev „super velikih".
([4]) Odločba Komisije 2007/194/ES z dne 14. novembra 2006 o združljivosti koncentracije s skupnim trgom in delovanjem Sporazuma EGP (zadeva COMP/M.4180 – Gaz de France/Suez) (UL L 88, 29.3.2007, str. 47).
([5]) Glej zlasti navedeno odločbo o Gaz de France/Suez.
([6]) Glej točko 12 navedene odločbe Statoil/Hydro.
([7]) Glej npr. odločbe, navedene v uvodni izjavi 4.
([8]) Glej zlasti *BP Statistics*, str. 24.
([9]) Glej navedeno odločbo Statoil/Hydro.

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Direktiva 2004/17/ES se ne uporablja za javna naročila, ki jih oddajo naročniki in so namenjena omogočanju izvajanja naslednjih storitev v Angliji, na Škotskem in v Walesu:

(a) odkrivanje nafte in zemeljskega plina;

(b) proizvodnja nafte in

(c) proizvodnja zemeljskega plina.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska.

V Bruslju, 29. marca 2010

Za Komisijo
Michel BARNIER
Član Komisije